

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6SŽi/5/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200907
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:4012200907.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: 1/ X. Z., bytom E. XXX, O. H., 2/ F. B., bytom N. XXX, O. H., proti odporcovi: Okresný súd Nitra, so sídlom na služobnom úrade Okresný súd Nitra, Štúrova 9, Nitra, o opravnom prostriedku proti fiktívnemu rozhodnutiu z 1. októbra 2012, o odvolaní navrhovateľov proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sp/98/2012-63 z 31. januára 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sp/98/2012-63 z 31. januára 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) napadnutým uznesením v súlade s ustanovením § 104 ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len ako „OSP“) zastavil konanie o opravnom prostriedku navrhovateľov proti fiktívnemu rozhodnutiu odporcu z 1. októbra 2012 dospejúc k záveru, že za súčasného stavu správneho konania nie sú splnené podmienky za ktorých môže súd vo veci konať. Krajský súd zároveň rozhodol, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená príslušnému odvolaciemu správneho orgánu, Krajskému súdu v Nitre.

Krajský súd skúmal podmienky na konanie o opravnom prostriedku proti prvostupňovému správne rozhodnutiu, proti navrhovateľmi označenému odporcovi, riaditeľovi Okresného súdu Nitra, so sídlom na služobnom úrade Okresný súd Nitra, Štúrova 9, Nitra dodajúc, že navrhovatelia boli oprávnenými osobami na prístup k informáciám v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „zákon č. 211/2000 Z. z.“ alebo „zákon o slobode informácií“), pričom z rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na rok 2012 mal krajský súd za preukázané, že zamestnancami na úseku správy súdu sú okrem iného aj riaditeľ správy súdu.

Dôvodil ďalej, že navrhovatelia síce označili ako odporcu riaditeľa Okresného súdu Nitra, so sídlom na služobnom úrade Okresný súd Nitra, Štúrova 9, Nitra, ale z rozhodnutia, ktoré žiadali v odvolacom správnom konaní preskúmať, nepochybne vyplýva, že rozhodnutie o čiastočnom odmietnutí poskytnúť informáciu vydal predseda Okresného súdu Nitra.

Krajský súd vzhľadom na zákonnú povinnosť súdu skúmať najprv podmienky, za ktorých môže súd vo veci konať dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky za súčasného stavu správneho konania, preto konanie vo veci zastavil a vec postúpil príslušnému odvolaciemu správne mu orgánu.

Proti uzneseniu krajského súdu podali navrhovatelia v zákonom ustanovenej lehote odvolanie a žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietali, že postupom krajského súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom a napadnuté uznesenie považovali za nepresvedčivo odôvodnené a nezákonné, v rozpore s § 157 ods. 2 OSP. Namietali postup krajského súdu, keď od nich bolo požadované predloženie rozhodnutia, ktoré napádajú, pričom fiktívne rozhodnutie podľa § 18 ods. 3 zákona o slobode informácií nie je možné v papierovej forme predložiť. Mali za to, že súdu dostatočne preukázali, ktorý orgán fiktívne rozhodnutia vydal dodajúc, že krajský súd chcel preskúmať iné rozhodnutia, aké boli označené v ich návrhoch. Dôvodili tiež, že krajský súd nesprávne označil seba za odvolací správny orgán, keďže Krajský súd v Nitre je nezávislým a nestranným súdom SR, a nie správnym orgánom. Poukazujúc na ustanovenia § 77 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s § 5 ods. 1 a § 9 ods. 2 písm. h/ zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) dospeli k záveru, že riaditeľa správy Okresného súdu Nitra možno považovať za správny orgán argumentujúc ďalej, že riaditeľ správy Okresného súdu Nitra vydal fiktívne rozhodnutie, ktoré je predmetom preskúmania v tomto súdnom konaní podľa § 250l a nasl. OSP a nepochybne patrí do právomoci súdu preskúmať takéto rozhodnutie. Poukázali na to, že podali opravný prostriedok podľa § 19 ods. 4 zákona o slobode informácií a súdnou cestou sa domáhali preskúmania neprávoplatných prvostupňových rozhodnutí postupom podľa § 250l OSP a nakoľko krajský súd ani nedospel k záveru, že nie je daná právomoc na konanie podľa § 7 OSP mali za to, že nemôže toto konanie zastaviť, keďže vec spadá do právomoci súdov SR. Argumentovali ďalej, že podali na krajskom súde opravný prostriedok podľa § 79 ods. 1 veta prvá v spojení s § 250m ods. 1 OSP, a nie odvolanie, ako to tvrdí krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia. Tiež v odvolaní namietali nezákonný postup krajského súdu, ktorý nerozhodol o ich žiadostiach o oslobodenie od súdnych poplatkov, a napriek tomu zastavil konanie vo veci. Rovnako nesúhlasili s postupom súdu, ktorý nenariadil vo veci pojednávanie, čím porušil ich právo na verejné prejednanie veci v ich prítomnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľov je dôvodné.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 167 ods. 2 OSP ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 169 ods. 1 veta prvá OSP v písomnom vyhotovení uznesenia sa uvedie, ktorý súd ho vydal, ďalej označenie účastníkov a veci, výrok, odôvodnenie, poučenie o odvolaní a deň a miesto vydania uznesenia.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Článok 46 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje právo každého občana domáhať sa ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne

vo veci konať tak, aby bola ústavným právam občanov poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva. Vykladať a aplikovať zákony je v právomoci všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený.

Z odôvodnenia rozhodnutia musí byť dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel k rozhodnutiu formulovanému vo výrokovvej časti. Nestačí len odkazovať na určité zákonné ustanovenia. Úlohou súdu je vysvetliť účastníkom konania, ako relevantné právne normy aplikoval na prejednávany prípad. Toto vysvetlenie má byť pokiaľ možno stručné, ale najmä logické a zrozumiteľné pre účastníkov konania, aj keď títo nemajú právnické vzdelanie. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia, tak ako je citované vyššie, však nie je zrejmé a zrozumiteľné ako súd dospel k rozhodnutiu formulovanému vo výroku napadnutého uznesenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) z obsahu napadnutého uznesenia, ako aj z obsahu súdneho spisu zistil nasledovné nezrovnalosti majúce za následok zmatečnosť napadnutého uznesenia. Pochybnosti vyvoláva predovšetkým označenie predmetu konania, keď v záhlaví a vo výroku napadnutého uznesenia je označené fiktívne rozhodnutie odporcu z 1. októbra 2012, avšak v odôvodnení uznesenia krajský súd uvádza rozhodnutie o čiastočnom odmietnutí poskytnúť informácie sp. zn. Inf 441/2012 z 11. októbra 2012, ktorého písomné vyhotovenie krajský súd, po tom ako si ho vyžiadal od Okresného súdu Nitra krátkou cestou, založil do spisu. Vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu najvyšší súd uvádza, že vykazuje viaceré formálne vady v podobe absencie podpisu predsedu Okresného súdu Nitra a pečiatky dodajúc skutočnosť, že sa v spise nenachádza žiaden doklad o doručení predmetného rozhodnutia navrhovateľom. V súvislosti s rozhodnutím o čiastočnom odmietnutí poskytnúť informáciu sp. zn. Inf 441/2012 z 11. októbra 2012 je však relevantné, že predmetom tohto rozhodnutia je neposkytnutie informácií žiadaných navrhovateľmi, ktoré sa zhodujú s informáciami požadovanými navrhovateľmi v žiadosti doručenej Okresnému súdu Nitra dňa 20. septembra 2012, ktorej kópiu navrhovateľa pripojili k návrhu, o ktorom rozhoduje krajský súd v tomto konaní.

Úlohou súdu je vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu. Aby mohol odvolací súd preskúmať postup a rozhodnutie súdu prvého stupňa, musí mu byť skutkový stav zrejmý a skutočnosti uvádzané v napadnutom rozhodnutí a vyplývajúce tiež zo súdneho spisu nesmú vyvolávať pochybnosti, ani budiť zdanie rozpornosti.

V ďalšom konaní a v novom rozhodnutí krajský súd bez pochyb ustáli predmet konania a následne v odôvodnení rozhodnutia dostatočne ozrejmi všetky skutočnosti, z ktorých vychádzal a okrem citovania relevantných právnych noriem presvedčivo uvedie argumenty logicky odôvodňujúce konečné rozhodnutie formulované vo výrokovvej časti. Skutkové okolnosti a ich právna kvalifikácia môžu byť úplne zrejmé konajúcemu súdu, ale miera poznania účastníkov konania môže byť iná. Na túto okolnosť netreba zabúdať a v záujme rešpektovania ústavou garantovaných práv je pri odôvodnení rozhodnutia potrebné riadiť sa relevantnými ustanoveniami procesného predpisu a účastníkom poskytnúť logické a zrozumiteľné odôvodnenie svojho rozhodnutia, vysporiadať sa s ich námietkami a otázkami do tej miery, aby nenadobudli presvedčenie, že im bol odmietnutý prístup k spravodlivosti. Ak súd, na ktorý sa účastníci obrátia, dospeje k záveru o nedostatku svojej právomoci, pričom zistí právomoc iného orgánu na konanie o návrhu účastníkov, túto skutočnosť účastníkom náležite ozrejmi, aby vyvrátil ich pochybnosti, že ich vec nebude prejednaná kompetentným orgánom v súlade s platnou právnou úpravou.

K námietke navrhovateľov, že krajský súd pred rozhodnutím vo veci nerozhodol o ich žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, najvyšší súd uvádza, že súdy v prvom rade skúmajú svoju právomoc vo veci konať. Vzhľadom na záver o nedostatku svojej právomoci na konanie, ku ktorému dospel krajský súd, nebolo dôvodné, aby súd skúmal podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov. Ak nie je daná právomoc súdu na konanie vo veci, potom neexistuje ani zákonný podklad na prípadné uloženie poplatkovej povinnosti a v tejto súvislosti teda ani nie je dôvod rozhodovať o splnení podmienok na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Záverom najvyšší súd upriamuje pozornosť navrhovateľov, že pokiaľ súd zastavuje konanie z dôvodu absencie podmienok vo veci konať, nie je zákonný dôvod nariaďovať vo veci pojednávanie a odvolávajúci sa na ustanovenie § 114 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP poukázal na to, že súd nariaďuje pojednávanie za účelom prejednávania veci samej, čo v danom prípade nenastalo, nakoľko ešte pred začatím konania vo veci dospel krajský súd k záveru, že nemá právomoc vo veci konať, v dôsledku čoho je vylúčená možnosť prejednávania veci samej, teda rozhodovanie o predmete konania v zmysle žalobného návrhu.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sp/98/2012-63 z 31. januára 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.